

Sosiaalityön konteksti maahanmuuttaneiden perheiden parissa tehtävässä työssä – näkökulmia asiakastyöhön

Etelä-Pohjanmaan LAPE-klubi 1.12.2023

Henna Sapir, YTM, sosiaalityöntekijä, tutkija
AISAPA-hanke & kehittämisasiantuntija OT-
keskushanke

SONet BOTNIA

MAAHANMUUTTANEET PERHEET

- Kuka on maahanmuuttaja? Miksi puhun maahanmuuttaneista?
- Pakolainen? Turvapaikanhakija? Opiskelemaan tai töihin tullut? Kausityöläinen? Eurooppalainen? Kantasuomalaisen puoliso? Ulkomailla syntynyt, asunut Suomessa 25 vuotta, Suomen kansalainen?
- Heterogeeninen joukko ihmisiä – yleistämisessä oltava varovainen

Maahanmuuttaneiden perheiden elämäntilannetekijöitä

- Ylirajaiset perhesuhteet
- Epävarmuus
- Kotoutumisprosessityöskentely
- Taloudellisen tilanteen haasteet
- Traumatisoituneisuus + kotimaan tapahtumien vaikutus hyvinvointiin
- Palvelujärjestelmän vieraus + disinformaatio
- Rasismi- ja syrjintäkokemukset
- Lähtömaan kulttuuri, arvot ja uskomukset

Tiedollinen, käyttäytymiseen liittyvä sekä arvojen ja asenteiden muutos

- kielitaito, joka tarjoaa useampia vaihtoehtoja
- paikalliset asenteet ja arvot, yhteiskunnalliset pelisäännöt siinä määrin, että arki on sujuvaa ja kulttuurilähtöiset konfliktit ja riidat harvinaisia

Kulttuurinen

Subjekttiivinen kokemus kuulumisesta

- yhteenkuuluvuuden tunne samaan yhteiskuntaan kuuluvien ihmisten kanssa
- myönteinen käsitys asuinmaasta
- halu antaa oma panos sen menestymiseen

Rakenteellinen

KOTOUTUMINEN
(mukaillen Heckmann 2005; Saukkonen 2020)

identifioiva

Vuoro-
vaikutuksellinen

Sosiaaliset suhteet eri väestöryhmiin kuuluvien ihmisten kanssa

- luottamus toisiin ihmisiin ja sosiaalisiin instituutioihin (poliisi, tervhuolto, oikeuslaitos)
- yhteisöt, yhdistykset ja järjestöt

Asema rakenteissa, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutuminen

- erityisesti työmarkkinat, mutta myös muut taloudelliset-sosiaaliset rakenteet
- koulutusjärjestelmät ja menestyminen niissä
- tarkoituksenmukaiset ja turvalliset asuinolot
- Fyysinen ja psyykkinen hyvinvointi aktiivisen elämän mahdollistajana
- poliittinen osallisuus, osallistuminen äänestämällä muuten vaikuttamalla

Työntekijän ammattitaito

- Oman position tunnistaminen
- Stereotyyppisten käsitysten kyseenalaistaminen
- Kyky erotella rakenteellisia tekijöitä ja yksilöllisiä prosesseja
- Uskontotietoinen työote
- Verkostojen aktiivinen hyödyntäminen, erityisasiantuntijoiden konsultaatiot
- Luottamuksen luominen
- Kohtaaminen ”ihmiseltä ihmiselle”
- Tulkin käyttö ja siinä harjaantuminen

KOHTAA, KYSY, KUUNTELE

- Ihmiseltä ihmiselle

”Mutta esimerkiksi et mä uskoisin, että yleensä meidän tapana jos mä, jos tulee välillä jotain suhdetta, että olis hyvä että mä kutsun sua kotiin. Syömiseen tai juomaan tai jotain, tai vaikka vettä. Mutta tää sosiaalityöntekijän kanssa tuntui, että eli asiakkaana, tuntui että sosiaali- tulee kutsukseen vain, koska hän pitää, tämä työnsä.”

- Ymmärrä asiakasta kontekstissaan, johon yksilöllisten tekijöiden ohella vaikuttaa rakenteellisia tekijöitä → vaikuta niihin asioihin, joihin voit vaikuttaa
- Varo oletuksia, että henkilö on oman lähtökulttuurinsa stereotyyppi
- Ole utelias sen suhteen, millaisia merkityksiä asiakas (lapsi tai aikuinen) itse antaa tilanteille, tapahtumille
- Tiedosta esimerkiksi kunniaan liittyvän väkivallan mahdollisuus yhtenä hypoteesina
- Reflektoi kriittisesti, mitä lapsen oikeuksien turvaaminen tarkoittaa erilaisesta kulttuurista tulevan lapsen tilanteessa
- Turvaa lapsen oikeuksia huolimatta lapsen taustasta ja statuksesta Suomessa
- Pyydä apua vaikeissa tilanteissa
- Anna tietoa, toista, toista ja toista 😊

Maahanmuuttajiin liittyvien erityiskysymysten konsultaatiot

SISÄ-SUOMEN YTA

- **Maahanmuuttajataustaisten lasten trauma-asioiden konsultointi:** Tays lastenpsykiatrian alkuarviointiyksikkö, puh. 03 311 66 715 (os.s sihteeri), nuorisopsykiatria, puh. 03 311 65790 (toimisto). Läheteohjeet löytyvät Taysin sivuilta.
- **Aikuisille Tays pakolaispsykiatrian poliklinikka:** puh. 041 730 1465 (toimisto)
- **Yhteisöön liittyvä/kunniaväkivalta:** Tampereen Setlementti [DIDAR](#), väkivaltatyön johtaja Satu Hintikka puh. 050 523 7313

VALTAKUNNALLISESTI

- **Kidutusta kokeneet pakolaistaustaiset aikuiset ja/tai lapset:** HDL [psykotraumatologian keskus](#) puh. 050502758 (os.s sihteeri), läheteohjeet sivuilta
- **Lapsikaappaus/sen uhka:** Ensi- ja turvakotien liitto [Kaapatut lapset ry.](#), puh. 044 2626662
- **Oleskeluluvat/perheenyhdistäminen:** [Pakolaisneuvonta](#), konsultaatiot puh. 09 2313 9325 arkisin klo 10–12, sähköpostitse neuvonta@pakolaisneuvonta.fi
- **Vastaanottokeskuksen sosiaalipalvelut, ilman huoltajaa tai perheensä kanssa tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat ja tilapäistä suojelua saavat:** Migrin ylitarkastaja Maria Kunelius, puh. puh. 0295 433 165, maria.kunelius@migri.fi
- **Paperittomien sosiaalihuollon kysymykset (hlöt, joilla ei ole kotikuntaa eikä muun lain perusteella oikeutta sote-palveluihin):** Helsingin kaupungin erityisryhmien sosiaalityö, paperittomien tiimi, konsultaatiot arkisin klo 9 – 16, p. 09 310 23747 (yhteydenottoihin vastataan viim. seuraavana arkipäivänä)
- **Ihmiskaupan/lapsikaupan uhrin:** lisätietoja [THL](#) (tulossa verkkokoulu), [Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän](#) konsultaatiopuhelin 02 954 63 177
- **[Tyttöjen ja naisten sukupuolielinten silpomisen uhan arviointilomake](#),** lisätietoja [THL](#)

TULOSSA 2023:

[Lastensuojelun asiantuntijuus maahanmuuttajalasten ja –perheiden sosiaalityössä \(LAMPE\)](#) – tutkimuksen materiaaleja:

- Päättöswebinaari pe 15.9.2023 klo 12–15
- Podcast tutkimustuloksista (Sosnet)
- Digitaalinen opas osaksi lastensuojelun käsikirjaa

MATERIAALEJA TYÖN TUEKSI

- [Perhe Yhtenäiseksi - perheterapeutista tukea pakolaisperheille](#) (Talentian palkitsema Hyvä käytäntö 2022)
- [Vanhempansa Suomessa: Ulkomaalaistaustaisille suunnatun psykoedukatiivisen pilottiryhmän käsikirja](#) (Barnahus-hanke)
- [Monikieliset keskustelukortit perhetyön tukena](#) (Pakolaisnuorten tuki ry)

A large, abstract graphic on the left side of the slide. It features a dark blue background with numerous overlapping circles of various colors, including red, orange, yellow, green, blue, and purple. The circles vary in size and opacity, creating a bokeh-like effect. The overall shape of the graphic is roughly triangular, pointing upwards.

KIITOS

Lisätietoa

- [LAMPE – Lastensuojelun asiantuntijuus maahanmuuttajalasten ja -perheiden sosiaalityössä — Kokkolan yliopistokeskus Chydenius](#)
- [LAMPE –tutkimushankkeen podcast Spotifyssa](#)

Henna Sapir

henna.sapir@hyvaep.fi